

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare medel för iordningställande av trädgården vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte; given Stockholms slott den 6 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför härefter:

I anledning av Kungl. Maj:ts propositioner i ämnet beviljade riksdagen åren 1914, 1916, 1919 och 1920 särskilda anslag å tillhopa 1,683,000 kronor för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Th. Kellgren utarbetade ritningar av byggnader för en vårdanstalt i Lund, avsedd för blinda med komplicerat lyte; och har nyssnämnda belopp blivit genom särskilda beslut av riksdagen i sin helhet anvisat. Ytterligare beviljade 1920 års riksdag till uppförande vid vårdanstalten av en asylbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med av Kellgren uppgjorda ritningar ett belopp av 510,000 kronor, vilket belopp likaledes genom särskilda beslut av riksdagen ställts till förfogande för ändamålet.

Ytterligare medel för iordningställande av trädgården vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte.

I skrivelse den 11 maj 1922 hemställde därefter vårdanstaltens styrelse — med förmälan att å de för anstaltens uppförande m. m. beviljade anslag betydande överskott uppkommit — att Kungl. Maj:t måtte av berörda överskottsmedel anvisa ett belopp av 13,993 kronor 75 öre till utförande av trädgårdsanläggning vid anstalten.

Skrivelsen var åtföljd av en utav stadsträdgårdsmästaren B. Myllenberg upprättad kostnadsberäkning för berörda trädgårdsanläggning, enligt vilken förberedande arbeten voro upptagna med ett sammanlagt belopp av 3,000 kronor samt växter och planteringsarbeten med ett belopp av tillhoppa 10,993 kronor 75 öre. Sagda kostnadsberäkning hade upprättats på grundval av ett utav arkitekten Kellgren uppgjort förslag till tomtområdets planering och plantering, vilket likaledes bifogats ansökningen.

Vid anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t den 8 januari 1923 (statsverkspropositionen, bilagan åttonde huvudtiteln, p. 225) erinrade jag till en början, att i den beräkning av kostnaderna för uppförande av förenämnda byggnader, som låg till grund för 1914 års senare riksdags i ämnet meddelade beslut, ingingo vissa belopp för stängsel inom och omkring området, för grävning m. m. för elektriska ledningar, vägar och gångar samt för planering och dylikt. Däremot hade intet belopp beräknats för anläggning av trädgård å tomtområdet.

Därefter anförde jag, att, sedan de nya byggnaderna dåmera tagits i bruk för sitt ändamål och vårdanstalten sålunda trätt i fullständig verksamhet, frågan om anläggande av trädgård vid anstalten icke längre syntes böra undanskjutas. Jag tillstyrkte därför, att åtgärder vidtoges för beredande av medel för nämnda ändamål. Den av arkitekten Kellgren upprättade ritningen för ifrågavarande trädgårdsanläggning syntes mig vara av beskaffenhet att kunna i huvudsak godkännas. Däremot ansåg jag den av Myllenberg i februari 1922 upprättade kostnadsberäkningen, enligt vilken ett anslag för berörda anläggning av i runt tal 14,000 kronor skulle vara erforderligt, tåla vid en nedprutning. Myllenberg hade upplyst, att vissa förberedande arbeten, vilka i kostnadsberäkningen upptagits till ett belopp av 1,512 kronor 20 öre, redan utförts i form av nödhjälpsarbete. Det beräknade anslaget kunde alltså minskas med sistnämnda belopp. Men anslaget syntes mig därutöver kunna ytterligare nedbringas. Jag förklarade mig anse, att ett belopp av i runt tal 8,000 kronor sannolikt skulle vara för ändamålet tillfyllest.

Byggnadsstyrelsen hade i sitt utlåtande över anstaltstyrelsens ansökning meddelat, att de för anstaltens nybyggnader anvisade anslagen lämnat överskott. Hos byggnadsstyrelsen inhämtade jag sedermera, att överskottet å anslagen till huvudbyggnaderna — tillhoppa 1,683,000 kronor — uppgick till omkring 222,000 kronor, samt att överskottet å anslaget till asylbyggnaden belöpte sig till omkring 68,000 kronor. Skolöverstyrelsen hade föreslagit, att de för trädgårdsanläggningen erforderliga medlen skulle utgå av

berörda överskott, och till detta förslag anslöt jag mig. Frågan i sin helhet syntes mig emellertid vara av den art, att den borde underställas riksdagens prövning.

I enlighet härmed hemställde jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till anläggande av trädgård vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Kellgren uppgjort förslag finge av det överskott, som uppkommit å de för nybyggnad åt nämnda vårdanstalt anvisade reservationsanslagen å tillhopa 1,683,000 kronor, användas ett belopp av högst 8,000 kronor.

Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen, och beslöt riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Genom beslut den 17 maj 1923 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med styrelsen för vårdanstalten föranstalta om anläggande i huvudsaklig överensstämmelse med arkitekten Kellgrens förslag av ifrågavarande trädgård för en kostnad av högst 8,000 kronor, att utgå av omförmälda överskottsmedel.

Med anledning av en av anstaltens styrelse gjord framställning hemställde därefter byggnadsstyrelsen i skrivelse den 2 augusti 1923, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärd på det att byggnadsstyrelsen måtte erhålla bemyndigande att för iordningställande av ifrågavarande trädgård i huvudsaklig enlighet med ovannämnda förslag taga i anspråk ytterligare ett belopp av 5,000 kronor, att utgå av de för vårdanstaltens nybyggnader anslagna medel.

Genom beslut den 31 december 1923 fann Kungl. Maj:t ifrågavarande framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse den 14 februari 1924 har nu vårdanstaltens styrelse anført i huvudsak följande:

Frågan om trädgårdsanläggningen hade genom nyssberörda beslut den 31 december 1923 kommit i ett synnerligen bekymmersamt läge. Jorden, som legat okultiverad sedan 1914 och därunder blivit alldeles uppfylld med flerårigt ogräs, hade de båda senaste åren och särskilt under sommaren 1923 med betydande kostnader rensats och iordningstälts för plantering och sådd. Genom ett avbrott i arbetet skulle den snart nog råka i vanhävd på nytt och ogräset åter taga överhand. Detta vore så mycket mera beklagligt, som de redan nedlagda kostnaderna härigenom till stor del skulle bliva föspillda. Det vore alltså av största vikt, att plantering av träd skedde snarast möjligt för beredande av skydd mot solhetta och blåst. Såsom fälten nu läge, obesädda och oplanterade, kunde de icke beträdas av skyddslingarna, varför dessa vore hänvisade uteslutande till de jämförelsevis små och obeskuggade samt för blåsten utsatta sandplanerna i närheten av byggnaderna.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställde styrelsen, som ansåge trädgårdsanläggningens snara fullbordande vara en angelägenhet av den allra största betydelse för anstalten och dess skyddslingar, att för detta ändamål måtte få disponeras den till 1,100 kronor uppgående ränta, som be-

sparats å en av styrelsen för Drottning Sofias stiftelse till statsverket överlämnad fond, benämnd Elisabeth Norlunds fond, ävensom att Kungl. Maj:t måtte antingen vidtaga åtgärd för att ytterligare 4,000 kronor måtte få tagas i anspråk av det överskott, som uppkommit å de för anstaltens nybyggnader anvisade anslagen, eller ock av möjligen tillgängliga medel bevilja motsvarande belopp.

Över denna framställning har skolöverstyrelsen den 26 februari 1924 avgivit utlåtande och därvid anfört, bland annat, följande:

Då styrelsen för vårdanstalten nu ansett sig böra göra förnyad framställning i här förevarande ärende, kunde överstyrelsen för sin del vitsorda, att de skäl, som härför anförts, enligt överstyrelsens uppfattning vore synnerligen välgrundade. Den betydande areal, som tillhörde anstalten, låge öppen för alla vindar och kunde icke utan plantering av träd och buskar i huvudsaklig överensstämmelse med den uppgjorda och godkända planen bliva till nämnvärt gagn för anstalten och dess skyddslingar, varjämte de på områdets iordningställande redan nedlagda avsevärda kostnaderna torde få anses till väsentlig del förspilda, om icke arbetet med trädgårdsanläggningen fortsattes och slutfördes.

Såsom överstyrelsen jämväl framhållit i sin framställning den 25 februari 1924 angående framtida förvaltningen och användningen av vissa fonder, tillhöriga vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte, funne överstyrelsen härjämte starka skäl tala för att av ränteavkastningen å Elisabeth Norlunds fond ett belopp av 1,100 kronor finge, i enlighet med styrelsens förslag, användas som bidrag till anordnande av trädgård kring vårdanstalten, då härigenom det föreslagna framtida ändamålet med fonden att bereda trevnad åt skyddslingarna otvivelaktigt skulle på ett verksamt sätt främjas.

Överstyrelsen slutade med att hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga erforderlig åtgärd för att för fullbordande av ifrågavarande trädgårdsanläggning ett ytterligare belopp av 5,000 kronor måtte anvisas antingen av det överskott, som uppkommit å de för anstaltens nybyggnad anvisade anslagen eller av möjligen till Kungl. Maj:ts disposition stående medel.

Därefter har byggnadsstyrelsen den 4 september 1924 avgivit yttrande i ärendet och därvid anfört, bland annat, följande:

Sedan arbetena med den av arkitekten Kellgren föreslagna anläggningen, i den mån densamma kunnat genomföras för de av riksdagen anvisade medlen, numera avslutats, hade dessa arbeten den 29 och 30 augusti 1924 avsynats av en av byggnadsstyrelsens tjänstemän, som i däröver avgivet memorial meddelat, dels att de hittills verkställda, av stadsträdgårdsmästaren B. Myllenberg ledda arbetena utförts på ett i alla avseenden tillfredsställande sätt, dels ock att planteringarna i sin nuvarande omfattning icke kunde anses vara tillräckliga för sitt ändamål. För att anstaltens för alla vindar synnerligen utsatta tomt skulle kunna bliva användbar såsom uppehållsort för anstaltens skyddslingar, måste nämligen anläggningen komma till utförande i den utsträckning, som arkitekten Kellgren föreslagit, vilket hittills tillgängliga medel icke medgivit. En i samband med omförmälda avsyning verkställd undersökning hade givit vid handen, att någon avse-

vård nedsättning av de för genomförandet av arkitekten Kellgrens förslag i sin helhet tidigare beräknade kostnaderna icke med nu rådande priser låte sig göra.

Med anledning av det sålunda anförda tillstyrkte byggnadsstyrelsen, att ytterligare ett belopp av 5,000 kronor måtte anvisas för fullbordande av ifrågavarande trädgårdsanläggning i enlighet med ovannämnda, av arkitekten Kellgren upprättade förslag. Byggnadsstyrelsen framhöll därvid tillika, att de för nybyggnad av ifrågavarande vårdanstalt anvisade anslagsmedel under alla förhållanden lämnade tillgång till nu avsedda utgift.

I en den 21 januari 1925 dagtecknad, till ecklesiastikdepartementet ingiven promemoria har vårdanstaltens rektor Berta Haller meddelat, att trädgårdsanläggningen numera vore fullbordad och dragit en kostnad — utöver det av riksdagen beviljade anslaget å 8,000 kronor — av 4,066 kronor 52 öre.

Enligt vad jag inhämtat, har minskningen i anläggningskostnad i förhållande till det senast beräknade beloppet 5,000 kronor möjliggjorts genom ett synnerligen fördelaktigt inköp av växtmaterial från Danmark.

Genom beslut den 20 februari 1925 har Kungl. Maj:t förordnat angående den framtida förvaltningen och användningen av vissa fonder, tillhöriga vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte och därvid ej funnit skäl bifalla ovanberörda, av vårdanstaltens styrelse gjorda framställning om användande för här ifrågavarande ändamål av ett belopp av 1,100 kronor av ränteavkastningen av Elisabeth Norlunds fond.

Anstaltens rektor har meddelat, att av det utav riksdagen tidigare för ändamålet anvisade anslaget av 8,000 kronor 3,000 kronor voro förbrukade redan före anstaltens förflyttning till Lund dels, och huvudsakligen, för grävning och rensning av skyddsplanteringen, som blivit alldeles igenvuxen av ogräs under de fem år, den varit utan ans och vård, dels för en första förberedande rensning av jorden. Dessa arbeten borde snarare räknas till underhåll än till anläggning av trädgården. För själva anläggningen skulle sålunda endast omkring 9,000 kronor ha förbrukats.

Ovanberörda omständigheter jämte det dåliga skick, i vilket jorden befann sig, utgöra förklaringen till de stora kostnader, som här ifrågavarande arbeten dragit, kostnader, som dock understiga de ursprungligen beräknade. Av vad i ärendet blivit anfört synes mig vidare framgå, att arbetena för trädgårdens iordningställande i huvudsaklig överensstämmelse med det uppjorda programmet varit nödvändiga för att trädgården skulle bli till avsedd nytta och för att icke de redan på densamma nedlagda kostnaderna skulle vara bortkastade. Vid sådant förhållande anser jag, att — utan avseende därå, att styrelsen på egen risk fullbordat arbetet — medel böra beredas till bestridande av den därmed förenade kostnaden.

Såsom jag förut meddelat, hava betydande besparingar uppkommit å de

för anstaltens byggnader av riksdagen anvisade medlen. Det synes mig riktigt, att de för trädgårdsanläggningens fullbordande nödiga medlen tagas från dessa besparingar. Beloppet synes mig böra avrundas till 4,100 kronor.

I anslutning till det nu anförda får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till gäldande av kostnader för iordningställande av trädgården vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten Theodor Kellgren uppgjort förslag må, utöver av riksdagen tidigare för ändamålet anvisade medel, av det överskott, som uppkommit å de för nybyggnader åt nämnda vårdanstalt anvisade reservationsanslagen å tillhoppa 1,683,000 kronor, användas ytterligare ett belopp av högst 4,100 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.